

ACADEMIC RESEARCH IN MULTIDISCIPLINARY INNOVATION

Abstracts of XI International Scientific and Practical Conference

Amsterdam, Netherlands
November 30 – December 03
2020

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The XI th International scientific and practical conference «Academic research in multidisciplinary innovation» November 30 – December 03, 2020 Amsterdam, Netherlands . 456 p.

ISBN - 978-1-63649-925-3

DOI - 10.46299/ISG.2020.II.XI

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology
Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law,
Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for
the Innovative Development National Academy of Law Sciences
of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv
National Technical University of Agriculture named after Petr
Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of
Mathematical Disciplines , Informatics and Modeling. <i>Podolsk
State Agrarian Technical University</i>
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of
Criminology and Psychology Department.
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health
Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	Ph.D. in Machine Friction and Wear (Tribology), Associate
Professor of Department of Tractors and Agricultural Machines,
Maintenance and Servicing, Lecturer, Deputy dean on academic
affairs of Engineering and Energy Faculty of Mykolayiv National
Agrarian University (MNAU), Mykolayiv, Ukraine
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation
and repair of vehicles.

32.	Колодницький В.О. ОРГАНИ І УСТАНОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА	133
33.	Кузніченко О.В., Загранична В.Б. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ЗВІЛЬНЕННЯ ВАГІТНИХ ЖІНОК ТА ЖІНОК, ЯКІ МАЮТЬ ДІТЕЙ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЛІКВІДАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА	137
34.	Лисенко В. ГРОМАДЯНСЬКА ЖУРНАЛІСТИКА В СИСТЕМІ ЗМІ	140
35.	Микитишина К.О. ПРОБЛЕМА ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	143
36.	Негода І.А. МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ СПОРИ : ПОНЯТТЯ, КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ	146
37.	Перепелиця О.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ТЕХНІЧНИХ КОНОПЕЛЬ (МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА)	150
38.	Хатнюк Н.С., Пентіло Д.В. ПРИВАТНА ПСИХІАТРІЯ І НАРКОЛОГІЯ ЯК ВИД ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	153
39.	Хатнюк Н.С., Тимошевська К.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОГОВОРІВ ПРО НАДАННЯ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНИХ ТА ПСИХІАТРИЧНИХ ПОСЛУГ	158
40.	Ярошенко Т.С. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ КАНДИДАТІВ В УСИНОВЛЮВАЧІ	163
MANAGEMENT, MARKETING		
41.	Klymchuk M., Illina T., Klymchuk S. FORMATION OF RISK MANAGEMENT STRATEGY AT THE ENTERPRISE	167
42.	Боднар О.С., Гусак С.В. ТЕХНОЛОГІЯ ПРОЕКТУВАННЯ ПРИВАТНОГО МИСТЕЦЬКОГО ЗАКЛАДУ	173

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОГОВОРІВ ПРО НАДАННЯ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНИХ ТА ПСИХІАТРИЧНИХ ПОСЛУГ

Хатнюк Наталія Сергіївна
професор кафедри публічного та
приватного права, д.ю.н., доцент
Факультету права та міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса Грінченка

Тимошевська Карина Юріївна
студентка III курсу
Факультет права та міжнародних відносин
Київський університет імені Бориса Грінченка

Нормами прямої дії Основного закону України здоров'я людини віднесено до найвищої соціальної цінності нашої держави та кожному надано право на охорону здоров'я та медичну допомогу (ст. 3, 49 Конституції України)[1]. Психічне здоров'я особи є необхідною складовою її здоров'я загалом і нормального самопочуття та співжиття з іншими членами соціуму.

Саме тому, вважаючи на потенційну ситуацію стану психічного здоров'я особи для навколишніх, чинне законодавство передбачає правове забезпечення з надання психотерапевтичних та психіатричних послуг. Передумовою зародження правового регулювання медичних послуг стала необхідність чіткого регламентування діяльності лікаря-психотерапевта (медичної установи), визначення їх прав та обов'язків, а також способів захисту суб'єктивних прав учасників правовідносин у сфері медичної діяльності.

У професійно змістовній частині своєї роботи лікарі-психотерапевти мають дотримуватися положень «Основ законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. № 2801-ХІІ. Особлива увага повинна приділятися виконанню положень статті 32: «З метою запобігання шкоди здоров'ю населення застосування гіпнозу, навіювання, інших методів психологічного і психотерапевтичного впливу дозволяється лише у місцях та в порядку, встановлених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я».[2]

Відповідно до положень «Основ законодавства України про охорону здоров'я», додержання стандартів медичної допомоги (медичних стандартів), клінічних протоколів, табелів матеріально-технічного оснащення є обов'язковим для всіх закладів охорони здоров'я, а також для фізичних осіб – підприємців, що провадять господарську діяльність з медичної практики.[2]

На відміну від психіатричної лікарської допомоги психотерапія не має чіткої законодавчої бази, але лікарі-психотерапевти, окрім вищезазначеного Закону,

мають також дотримуватися Закону України «Про психіатричну допомогу» від 22.02.2000 р.[3] Відповідно до ст. 17 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» провадження господарської діяльності у сфері охорони здоров'я дозволяється лише за наявності ліцензії. Аналогічне положення міститься й у спеціальному законі – Законі України «Про ліцензування видів господарської діяльності», яким медичну практику віднесено до виключного переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню (п. 15 ч. 1 ст. 7).[2]

Таким чином, якщо особа (юридична чи ФОП) має намір провадити господарську діяльність у сфері охорони здоров'я (психотерапевтична діяльність), то їй обов'язково потрібно отримати ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, про що зазначено в Законі України «Про ліцензування видів господарської діяльності».[4]

На міжнародному рівні право людини на здоров'я, а отже й на медичну допомогу було визнано в 1948 році Всесвітньою декларацією прав людини. Ухвалені документи міжнародного значення, присвячені правам пацієнта: рекомендації Ради Європи по правам хворого і вмираючого (1976 р.); резолюція Асамблеї ВОЗ «Про здоров'я для всіх» (1977 р.); Хартія з прав пацієнтів лікарні (1979 р.); а згодом – Лісабонська декларація про права пацієнта (1981р.); Права пацієнта в Європі (ВОЗ, 1993 р.); Амстердамська декларація про політику в галузі забезпечення прав пацієнта в Європі (ВОЗ, 1994 р.). Перелічені акти міжнародного характеру регулюють окремі аспекти прав пацієнта та їх дотримання у сучасних умовах.[5, с.4]

У медичній практиці виникають щоразу нові питання, які зумовлюють необхідність правового вирішення. Час від часу з'являлися наукові дослідження, в яких зверталася увага на доцільність запровадження більш детальної визначеності у правах та обов'язках лікаря (медичної установи) і пацієнта, упорядкування їх взаємин.

Цивільний кодекс України не передбачає в системі договірних зобов'язань надання медичних послуг, як окремого різновиду договору.[6] Положення чинного законодавства України в галузі медицини не забезпечують належного регулювання відносин щодо надання медичних послуг, не встановлюють гарантій захисту прав та інтересів як пацієнтів, так і медичних установ. Положення чинного законодавства України навіть не містять визначення терміну «медична послуга». Акти цивільного законодавства не передбачають спеціальних положень щодо особливостей укладання та виконання договорів про надання медичних послуг. Питання відповідальності лікарів та медичних закладів за ненадання чи неякісне надання медичних послуг врегульовані суперечливо та неоднозначно.[5, с.6]

Для досягнення цієї мети в системі відносин «лікар-пацієнт» вкрай потрібні комплексні правові дослідження і законодавчі рішення на національному рівні, спрямовані на їх регулювання. Відносини виникають також між пацієнтом і лікарем (медичною установою) на основі договору і мають приватний характер. Договір про надання медичних послуг є однією з найпоширеніших підстав виникнення правовідносин з надання медичних послуг, який виконує роль

основного правового регулятора реалізації прав і законних інтересів його учасників: лікарів, медичних закладів і пацієнтів.

У загальному розумінні контракт між психологом та клієнтом – це система домовленостей про особливості перебігу процесу психологічної допомоги. Така угода укладається вже на перших етапах роботи, коли аналізується проблемний запит клієнта, формулюється мета та основні завдання. Психолог та клієнт намагаються отримати якомога більше інформації одне про одного та дійти згоди щодо основних моментів спільної діяльності. Як правило оговорюється освіта та кваліфікація психолога; права, обов'язки та відповідальність обох сторін; вартість психологічних послуг; загальна тривалість роботи; очікувані результати тощо. Часто такий укладається усно і не фіксується на папері.

Письмовий контракт (договір), укладений із дотриманням основних юридичних вимог є одним із основних нормативних документів, що регулює діяльність фахівців у багатьох галузях. Однак у нашій країні контракт на надання психологічних послуг ще не набув широкого застосування. Це пов'язано, насамперед, з недосконалістю правового регулювання практичної психології: потребує доопрацювання система ліцензування та сертифікації, відсутні процедури громадянської та кримінальної відповідальності психологів. Така ситуація призводить до правової та психологічної незахищеності як клієнта, так і психолога. Професійно некомпетентні дії психолога, або порушення ним основних етичних вимог можуть викликати загострення психологічних проблем клієнта, стати причиною порушення рівноваги у його психічному здоров'ї, і навіть, спровокувати загрозу життю.

В свою чергу психолог також може постраждати від некоректної поведінки клієнта, коли останній вимагає негайних результатів роботи, звинувачує психолога у некомпетентності, наполягає на поверненні платні тощо. Однак, якщо ці та інші домовленості документально не врегульовані і не можуть бути підтвержені чи спростовані іншими особами, – звернення до суду навряд чи буде продуктивним.

Вирішенням поставленої проблеми може стати укладання контракту на надання психологічних послуг – правового документу, який засвідчуватиме систему домовленостей між психологом і клієнтом про умови та особливості спільної діяльності та матиме юридичну силу.

Останнім часом набула поширення думка про те, що контракт у сфері психологічної практики (психотерапії, консультування, тренінгового навчання, супервізії) має бути оформленим як юридичний документ із визначеною структурою, певними реквізитами та підписами сторін (У. Бауман, К. Бремс, С. Гледдінг, Д. Мартин, М. Перре, Р. Солсо, В. Уоллес, Д. Холл). Не існує одного єдиного договору для всіх лікарів-психотерапевтів та клієнтів, але у даних договорах містяться загальні норми, права та обов'язки сторін, які є обов'язковими до виконання.

Одним з основних елементів договору про надання психологічних (психотерапевтичних) послуг є права та обов'язки сторін. Досить часто у літературі зазначається, що саме права й обов'язки становлять зміст того чи іншого правового договору [7, с.79]. Власне у цій частині договору визначаються

гарантовані юридичними нормами можливості сторін та кореспондуючі їх обов'язки іншої сторони не заважати у реалізації відповідних прав, а, можливо, і активно сприяти такій реалізації. Отже, права та обов'язки сторін складають «ядро» вказаного правового договору, що і обумовлює актуальність обраної теми дослідження. Водночас питання прав та обов'язків сторін договору про надання психологічних (психотерапевтичних) послуг свого належного висвітлення не отримало.

Говорячи про права споживачів психотерапевтичних послуг, варто зазначити, що дані послуги обумовлюються специфікою відносин, які виникають між психологом та клієнтом. Варто також враховувати, що у даному випадку клієнт виступає споживачем, а тому на такі відносини поширюються положення Закону України «Про захист прав споживачів».[8] У ст. 4 вказаного Закону визначено, що споживачі під час укладення, зміни, виконання та припинення договорів щодо отримання (придбання, замовлення тощо) продукції, а також при використанні продукції, яка реалізується на території України, для задоволення своїх особистих потреб мають право на захист своїх прав державою; належну якість продукції та обслуговування; безпеку продукції; необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію державною мовою про продукцію, її кількість, якість, асортимент, її виробника (виконавця, продавця) тощо.[8] У тій чи іншій мірі всі ці права стосуються і замовника у договорі про надання психологічних (психотерапевтичних) послуг.

У процесі надання психологічної (психотерапевтичної) допомоги фахівцю може знадобитися значний об'єм інформації про особу. Відповідно до ч.2 ст.21 Закону України «Про інформацію» конфіденційною є інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом.[9] До того ж ч.1 ст.6 Закону України «Про психіатричну допомогу» передбачає, що фахівці, які беруть участь у наданні психіатричної допомоги не можуть розголошувати відомості про наявність у особи психічного розладу, про факти звернення за психіатричною допомогою та лікування у закладі з надання психіатричної допомоги тощо.[3]

Поряд із контрактом на надання психологічних послуг, дослідники пропонують і інші форми документів, які засвідчують договірну взаємодію між психологом та клієнтом: типовий лист (В. Уоллес, Д. Холл), інформована згода (У. Бауманн, К. Бремс, Д. Мартін, М. Перре, Р. Солсо), етичний договір (А. Айві, М. Айві). Найбільш поширеною у психологічній практиці є інформована згода. Відмінність згоди від контракту полягає у довільності викладу інформації та її загальному характері. В інформованій згоді не розписуються детально права та обов'язки сторін, її основна мета отримати підтвердження добровільності участі особи у психологічній взаємодії. На нашу думку інформована згода є більш доцільною у практиці психологічних досліджень та експериментування, тоді як психологічна допомога вимагає детального контракту із зазначенням предмету роботи, прав та обов'язків сторін, ступеня їх відповідальності.[10]

Отже, контракт (договір) на надання психологічних послуг є комплексною угодою між психологом та клієнтом, яка засвідчує професійність взаємодії та дозволяє відрегулювати процес психологічної допомоги вже на його початку. Контракт виконує такі загальні функції: інформативну (збір інформації про учасників процесу), етично-правову (забезпечення етичних норм роботи та правового захисту сторін), організаційну (організація процесу психологічної взаємодії), терапевтичну (терапевтичний вплив на клієнта). Укладання психологічного контракту є необхідною та обов'язковою умовою ефективної психологічної допомоги.

Список літератури:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року №254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст. 14.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1993, № 4, ст.19.
3. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22 лютого 2000 року № 1489-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2000, № 19, ст.143.
4. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 року № 222-VІІІ. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 23, ст.158.
5. Герц А.А. Договірні зобов'язання у сфері надання медичних послуг: дис. ... д-ра юрид. наук: УДК 347.44, Львів, 2016, 80 с.
6. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-ІV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2003, №№ 40-44, ст.356.
7. Ємельянчик С. Права й обов'язки сторін за договором надання послуг доступу в Інтернет (договором інтернет-провайдингу) / С. Ємельянчик // Порівняльно-аналітичне право. - 2014. - № 5. - С. 79-82.
8. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 року № 1023-ХІІ. *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*, 1991, № 30, ст.379.
9. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1992, № 48, ст.650.
10. Горбунова В.В. Контракт у практичній психології // Практична психологія соціальна робота. – № 2. – 2005. – С. 1-5.